

szolgálatot. A magyar kontingens tagjai (beleértve a törzstiszteket is) természetbeni ellátását – hasonlóan a misszióban szereplő más nemzetek kontingenseinek tagjaihoz – 2007. július 1-ig az ENSZ térítésmentesen biztosította. Eddig az időpontig a magyar kontingens valamennyi tagja az ENSZ által biztosított természetbeni ellátáson felül a Magyar Honvédségtől – a rendszeres havi illetményükön túlmenően – devizaellátmányban is részesült.

Az ENSZ Közgyűlésének A/C.5/61/L.49. számú határozatának elfogadásával 2007. július 1-től fokozatosan bevezetésre került a Mission Subsistence Allowance (MSA – missziós létfenntartási juttatás), amely a misszió tagjainak differenciált ellátását eredményezte. Az új ellátási rend következtében a misszió azon tagjai részére, akik a misszió táborában kaptak elhelyezést, továbbra is természetben biztosították a szállást, az étkezést és az egyéb szolgáltatásokat, a kontingens azon tagjai viszont, akiknek nem a misszió táborában kellett elhelyezkedniük, az ENSZ által fizetett MSA juttatásból tartoztak fedezni a szállást, az étkezést és az egyéb létfenntartási költséget. A törzstisztek az elhelyezésük megváltoztatása után az MSA-ból fedezték a misszió táborához történő utazás költségét is.

Az MSA alkalmazásának kezdeti időszakában a magyar kontingens törzstiszt tagjaitól a Magyar Honvédség az MSA miatt megvonta a devizaellátmány folyósítását. Ez az MSA bevezetését közvetlenül követő időszakban külföldi szolgálatot teljesítő Kovács László indítványozó esetében is így volt. Mivel azonban a Magyar Honvédség úgy ítélte meg, hogy a devizaellátmány megvonását jogszabályi felhatalmazás nélkül nem teheti meg, Kovács László erre az átmeneti időszakra visszamenőleg megkapta a devizaellátmányt, egyidejűleg előkészítették a jogszabály módosítását.

Az erre vonatkozó jogszabályt, a Magyar Honvédség külföldi szolgálatot teljesítő és külföldi tanulmányokat folytató személyi állománya devizaellátmányáról és egyes ellátmányon kívüli pénzbeli járandóságairól szóló 26/2007. (VI. 20.) HM rendeletet a 13/2008. (VI. 3.) HM rendelet módosította és egészítette ki a 33. § (3) bekezdésével és a 37/A. §-sal. A Magyar Honvédség ezt követően már a rendeletre hivatkozva tagadta meg a devizaellátmány folyósítását. A Hjt. ezt követő módosításáról a IV. fejezetben esik szó.

Az MSA bevezetését követően a magyar kontingens törzstisztjei, így az indítványozók a továbbiakban az ENSZ-től nem természetben kapták meg a szállást, étkezést, egyéb, a feladatuk teljesítéséhez szükséges szolgáltatást, hanem valamennyi törzstiszt egységesen MSA juttatásban részesült, a törzstisztek ebből fedezték mindazon költségeiket, amelyeket korábban az ENSZ természetben biztosított. Az MSA bevezetése miatt a magyar kontingens törzstisztjeinek ellátását a Magyar Honvédség a módosított rendeletre hivatkozva megváltoztatta.

Az indítványozók szolgálati panasszal fordultak parancsnokukhoz, a Honvédelmi Minisztérium Honvéd Vezérkar Főnökéhez, aki a panaszt elutasította.

Az indítványozók ezt követően keresettel fordultak a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A munkaügyi bíróság 1.M.37/2010/47. számon meghozott ítéletével kötelezte az Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnoksága alperest, hogy az indítványozók elmaradt devizaellátmányát fizesse meg az indítványozók részére.

Az elsőfokú ítélettel szemben a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnoksága fellebbezett. A másodfokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék 3.Mf.21.283/2011/3. számon meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

„Szabadság és felelősség” fejezete alá tartozó alapjogokon kívül az Alaptörvény „Alapvetés” fejezetébe tartozó elvek egy részét is fel lehet vetni.

Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául a „Szabadság és felelősség” fejezet alá tartozó alapjogok megsértése szolgál, ehelyütt csak említésképpen hivatkozom arra, hogy a Kúria ítélete az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság elvébe is ütközik. Ennek kifejtésére a IV. fejezetben kerül sor, tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján a bírói döntés alapjául szolgáló jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja.

Jogorvoslati lehetőség

Az Abtv. 27. § b) pontja alapján rögzíteni kell, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletével szemben jogorvoslati lehetőség nincs.

II.

Az alkotmányjogi panasszal érintett jogszabályok

Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

XVII. cikk

(3) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvénynek (Hjt.) a Kúria ítéletében felhívott rendelkezései:

2. § E törvény alkalmazásában:

(32) Külföldi szolgálat: a külföldi állomáshelyen teljesített katonai szolgálat. A külföldi szolgálat teljesítésének formái különösen:

- a) a Hvt. 204. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti, külföldön történő alkalmazás;
- b) nemzetközi szervezetek hivatalainál, parancsnokságain és katonai szervezeteiben, továbbá más ország védelmi minisztériumában, katonai parancsnokságán, illetve alakulatánál, a Magyar Köztársaság önálló külföldi képviseleteinél és külföldön működő nemzeti szervezeteinél teljesített szolgálat;
- c) békefenntartó műveletekben való részvétel;

- d) humanitárius és katasztrófaelhárítási műveletekben való részvétel;
- e) nemzetközi katonai megfigyelői és szaktanácsadói feladatok ellátása;
- f) katonadiplomáciai tevékenység;
- g) pályázat alapján nemzetközi szervezetekben való szolgálatteljesítés;
- h) külföldi tanulmányi, oktatói vagy tudományos tevékenység folytatása;
- i) külföldi gyakorlaton, kiképzésen történő részvétel;
- j) külföldi állomásozás.

52. § (1) Az állomány tagja a szolgálat érdekében eredeti szolgálati beosztásában való meghagyása mellett bármely szervezeti egységhez és bármely helységbe beleegyezése nélkül meghatározott szolgálati feladat teljesítésére vezényelhető.

(2) A más helységbe való vezénylések együttes időtartama 3 évenként a 6 hónapot nem haladhatja meg. A vezénylés időtartamának befejezésétől számított 6 hónapon belül újabb vezénylésre nem kerülhet sor. Méltánylást érdemlő személyi vagy családi érdekből azonban kérelemre e korlátoktól kivételesen el lehet tekinteni.

(3) Az állomány szolgálati beosztást betöltő tagja Honvédségen belüli képzése az oktatás időtartamára vezényléssel történik. A képzésre történő vezénylés időtartama nem számít be a (2) bekezdésben meghatározott időtartamba.

(4) Az állomány tagját az ezzel járó sajátos szolgálati kötelezettségeknek, ezek teljesítése feltételeinek és körülményeinek ismertetése után az egy évet meghaladó, a 2. § (32) bekezdés b) és f)-g) pontok szerinti esetekben külföldi szolgálatra a miniszter, ettől eltérő külföldi szolgálatra, illetve rövidebb időtartamra a jogszabályban meghatározott előjáró vezényelheti. Külföldi szolgálat esetén a vezényeltet megillető juttatások és terhelő kötelezettségek mellett egyéb pénzbeli és természetbeni ellátások, illetve a hazainál kedvezőtlenebb szolgálati körülmények között érvényesülő kötelezettségek is megállapíthatók. A külföldre vezénylés a külföldi szolgálati kötelezettség teljesítésének időtartamára szól.

125/A. § Az állomány tagja a 2. § (32) bekezdésének *a)-d), f)*, valamint a *h)-j)* pontja szerinti feladatokban való részvétel időtartamára - az 52. §-ban foglaltak alapján - devizaellátmányra jogosult. A devizaellátmánynak a szolgálatteljesítés körülményeitől - a fizikai és pszichikai igénybevételtől, az éghajlati viszonyoktól és a biztonsági helyzettől (a veszélyesség mértékétől) - függő összegét külön jogszabály állapítja meg. A 2. § (32) bekezdésének *e)* pontja alá tartozók részére - egyes missziókban - külön jogszabály napidíj-kiegészítést állapíthat meg.

287. § (2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy a törvény hatálybalépését követő három hónapon belül rendeletben szabályozza:

- e) az illetmény megállapításának (beosztási kategóriába történő besorolás, előresorolás, illetménykiegészítés), a pótlékokra való jogosultságnak, a kifizetés rendjének, a levonás végrehajtásának részletes szabályait, továbbá a végkielégítés, leszerelési segély és a toborzópenz megállapításának és kifizetésének rendjét;
- f) a juttatások, költségtérítések, kedvezmények, támogatások rendszerét és feltételeit, ideértve különösen

fa) a szerződéses állomány 5 évet már szolgálatban töltött és legalább 10 év szerződéses szolgálatot vállalt tagjának a 126. § (1) bekezdése szerinti egyéb lakhatási támogatásra jogosultságát és annak feltételeit,

fb) a lemondási időre a lakhatási támogatások vonatkozásában eltérő szabályok megállapítását,

fc) a lakhatási támogatások egyéb feltételeit, a végleges letelepedés támogatásának eltérő szabályait, a végrehajtás részletes szabályozását, a szolgálati hely szerinti település vonzáskörzetének meghatározását, valamint az állomány hősi halottá

nyilvánított tagja részére nyújtott kamatmentes kölcsönből fennálló tartozás elengedésének részletes szabályait,

fd) a Honvédség létszámigénye kielégítését támogató, ösztönző rendszer részletes szabályait,

fe) a legénységi állományúakra vonatkozó eltérő szabályokat, ideértve a szolgálat érdekében áthelyezettek házastársára, gyermekére tekintettel folyósítható juttatások szabályait;

i) a külföldi szolgálattal, ezen belül különösen a műveleti területen ellátott szolgálattal, a külföldi szolgálatot teljesítők ellátásával, valamint a külföldi munkavégzéssel, a fegyelmi kérdésekkel, illetve az eljárás rendjével kapcsolatos különös szabályokat.

A Magyar Honvédség külföldi szolgálatot teljesítő és külföldi tanulmányokat folytató személyi állománya devizaellátmányáról és egyes ellátmányon kívüli pénzbeli járandóságairól szóló 26/2007. (VI. 20.) HM rendeletnek (a továbbiakban: Rendelet) a Kúria ítéletében felhívott rendelkezései:

3. § E rendelet alkalmazásában:

m) devizaellátmány: a tartós külföldi szolgálatot teljesítők és tartós külföldi tanulmányokat folytatók részére a külföldi tartózkodással összefüggésben felmerült többletkiadásokhoz és költségekhez való hozzájárulás céljából külföldi pénznemben folyósított juttatás;

33. § (1) A kiküldött a külföldi szolgálat idejére külön jogszabályokban és rendelkezésekben meghatározott térítésmentes élelmezési, elhelyezési, valamint - a protetikai munkák kivételével - egészségügyi ellátásra jogosult, továbbá részére természetben kell biztosítani a külszolgálat ellátásához szükséges ruházatot, fegyverzetet, egyéb felszerelést.

(2) Az (1) bekezdés szerinti természetbeni ellátáson túlmenően a kiküldött devizaellátmányra, illetőleg a 42. § szerinti kiküldetésekor - az e rendeletben előírt megfelelő feltételek teljesülése esetén - külföldi napidíjra és egyéb költségterítésekre is jogosult.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben foglaltaktól eltérően azon kiküldöttekre, akiknek a külföldi pénzbeli ellátását közvetlenül a béketámogató műveletet irányító nemzetközi szervezet biztosítja, a 34-40. § helyett a 37/A. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

37/A. § (1) Ha a nemzetközi szervezet által a 33. § (3) bekezdése szerinti kiküldött részére közvetlenül fizetett pénzbeli ellátás havi (az illetékes pénzügyi ellátó szerv részére hivatalosan igazolt) összegének a (2) bekezdésben meghatározott hányada nem éri el az adott országra az 52. § szerint megállapítható külföldi napidíj egy hónapra számított összegének 150%-át, a különbözetet külföldinapidíj-kiegészítésként kell részére folyósítani.

(2) Az (1) bekezdés szerinti különbözet összegének megállapítása szempontjából a nemzetközi szervezet által a kiküldött részére közvetlenül fizetett pénzbeli ellátás összegét a következők szerinti arányban kell figyelembe venni:

a) ha a nemzetközi szervezet az általa fizetendő pénzbeli juttatás szállásköltség finanszírozását célzó hányadát teljes egészében folyósítja, a teljes pénzbeli ellátás 100%-a;

b) ha a nemzetközi szervezet az általa fizetendő pénzbeli juttatás szállásköltség finanszírozását célzó hányadát 25%-kal csökkentve biztosítja, a teljes pénzbeli ellátás 86%-a;

c) ha a nemzetközi szervezet az általa fizetendő pénzbeli juttatás szállásköltség finanszírozását célzó hányadát 50%-kal csökkentve biztosítja, a teljes pénzbeli ellátás 73%-a.

(3) Ha a nemzetközi szervezet által egy hónapra folyósított pénzbeli ellátás összegének (2) bekezdés szerinti hányada az 52. § szerint megállapítható külföldi napidíj egy hónapra

számított összegének 150%-át meghaladja, a 33. § (3) bekezdése szerinti kiküldött a honvédségtől ellátásra nem jogosult.

(4) Ha a nemzetközi szervezet által folyósított pénzbeli ellátás pénzneme eltér az (1) bekezdés alapján megállapítandó külföldinapidíj-kiegészítés pénznemétől, a nemzetközi szervezet által folyósított összeget a jogosultság időpontját megelőző hónap 15. napján érvényes, hivatalos MNB devizaárfolyamon át kell számítani a külföldinapidíj-kiegészítés pénznemére.

(5) Az (1) bekezdés szerinti külföldinapidíj-kiegészítés összegének megállapítása során figyelembe veendő - az 52. § (2) bekezdése szerinti - külföldiapidíj kategóriáját a kiküldött által külföldön ellátott beosztás (ideiglenes állományjegyzékben rögzített szintje) alapján kell meghatározni. Ha a külföldön ellátott beosztás szintje nem egyértelműen beazonosítható, akkor a kiküldött által betöltött hazai beosztás alapján kell a külföldiapidíj kategóriáját meghatározni.

(6) Az (1) bekezdés szerinti külföldinapidíj-kiegészítést havonta utólag, legkésőbb a tárgy hónapot követő hónap 5. napjáig kell kifizetni.

III.

Az Alaptörvényben biztosított jogok sérelme

A Alkotmánybíróság korábbi határozatainak felhasználása

Az Alaptörvény értelmezése körében lényeges kérdés, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatban az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlat irányadónak tekinthető-e. Az Alkotmánybíróság az 1949. évi XX. törvény egyes rendelkezéseivel kapcsolatos határozatait az Alaptörvény és az Alkotmány szövegének összevetésétől függően tudja figyelembe venni.

Magyarország Alaptörvényének IV. módosítása (2013. március 25.) nyomán az Alaptörvény részét képezi az a rendelkezés, mely szerint az „Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik”. Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban ezt a következőképpen értelmezte: „A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálható alkotmányjogi kérdések kapcsán *felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indoklásába történő beillesztése.*

Az Alkotmánybíróság – a fenti feltételek vizsgálata mellett – a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jobbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetők legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja.

A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”

Az Alaptörvény és az Alkotmány összevetése jelen ügy szempontjából

Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének szövege a hátrányos megkülönböztetést az alapjogok tekintetében tiltja: „Magyarország *az alapvető jogokat* mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja”. Ez a szóhasználat ebben a vonatkozásban lényegében nem tér el az 1949. évi XX. törvény 70/A. § szóhasználatától, mely szerint a „Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára *az emberi, illetve az állampolgári jogokat*, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül”.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében meghatározott törvény előtti egyenlőség az emberi méltósághoz való jog részeként is értelmezhető, de az Alaptörvényben már külön nevesített alapjog. Ez a két alapjog az Alkotmányban nevesítve nem szerepelt. A törvény előtti egyenlőséget az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogból és a hátrányos megkülönböztetés tilalmából vezette le.

Az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdésében meghatározott, a munkavállalók méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételek követelménye szintén nem volt része az Alkotmánynak, ugyanakkor az Európai Unió Alapjogi Chartája ezt a rendelkezést tartalmazta. Így az egyrészt a Chartát kihirdető 2007. évi CLXVIII. törvénnyel a magyar jog részévé vált, másrészt a munkavállalók méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételek előírása szintén az emberi méltósághoz való jog egy speciális megjelenési formáját jelenti, így ha nem is alapjogi szinten, de munkavállalói jogként érvényesült.

Ugyan az Alaptörvény nem tartalmazza az Alkotmány 70/B. § (2) bekezdésében meghatározott „egyenlő munkáért egyenlő bér elvét”, ez azonban nem jelenti azt, hogy az általános diszkrimináció-tilalomból ez nem következne.

Az Alkotmánybíróság egyenlőségi gyakorlata

Jelen ügyben az Alkotmánybíróság korábbi határozatainak és az azokban foglalt jogelveknek a felhasználása az Alkotmány és az Alaptörvény jelen ügyben releváns rendelkezéseinek hasonlósága miatt indokolt.

Az Alkotmánybíróságnak az Alkotmányon alapuló gyakorlata nem szűkítette le a hátrányos megkülönböztetés tilalmát az Alkotmányban felsorolt emberi és állampolgári jogokra. Már a korai alkotmánybírósági határozatokban kialakult az az azóta is képviselt álláspont, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalma az egész jogrendszerre kiterjed, és minden olyan megkülönböztetés tilos, amely az emberi méltóságot sérti.

A 9/1990. (IV. 25.) AB határozat kimondta: „A megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni”.

A 61/1992. (XI. 20.) AB határozat rögzítette: „A jogegyenlőség lényege, hogy az állam, mint közhatalom, s mint jogalkotó köteles egyenlő elbánást biztosítani a területén tartózkodó minden személy számára. Ebben az összefüggésben nem tehet különbséget közöttük faj, szín,

nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerint. Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt tilalom nem csak az emberi, illetve az alapvető állampolgári jogokra irányadó, hanem e tilalom – amennyiben a különbségtétel sérti az emberi méltósághoz való jogot – kiterjed az egész jogrendszerre, ideértve azokat a jogokat is, amelyek nem tartoznak az emberi jogok, illetőleg az alapvető állampolgári jogok közé. A jogegyenlőség nem jelenti a természetes személyeknek a jogon kívüli szempontok szerinti egyenlőségét is. Az ember, mint a társadalom tagja hivatása, képzettsége, kereseti viszonyai stb. szerint különbözhet és ténylegesen különbözik is más emberektől. Az állam joga – s egyben bizonyos körben kötelezettsége is –, hogy a jogalkotás során figyelembe vegye az emberek között ténylegesen meglévő különbségeket. Az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése ugyanis nem bármifajta különbségtételt tilt – egy ilyen általános tilalom összeegyeztethetetlen lenne a jog rendeltetésével –, hanem csupán az emberi méltósághoz való jogot sértő megkülönböztetéseket”.

Az Alkotmánybíróság 49/1991. (IX. 27.) AB határozatában visszautal az Alkotmány 70/A. §-át értelmező 21/1990. (X. 4.) AB határozatra: *ha az adott szabályozási koncepción belül eltérő szabályozás vonatkozik valamelyik csoportra, ez a megkülönböztetés tilalmába ütközik, kivéve, ha az eltérésnek alkotmányos indoka van.*

Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján megállapítható tehát, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalma szoros kapcsolatban áll az emberi méltósággal. A diszkrimináció tilalma az emberi méltósághoz való jog részeként is felfogható, mint az emberi méltósághoz való jog komparatív funkciója. Az emberi méltósághoz való jog ugyanis magába foglalja azt is, hogy az emberek között tilos az indokolatlan, megfelelő cél nélküli megkülönböztetés. Az emberi méltósághoz való jog ebben az értelemben nem csak az alapjogok egyenlőségét jelenti, hanem az egyének és a különböző csoportok érdekeinek méltányos figyelembe vételét a jogalkotás és a jogalkalmazás területén. Nem kizárt ezért az sem, hogy más nevesített alapjog sérelme nélkül következik be diszkrimináció. Jelen ügyben azonban az emberi méltósághoz való jogon kívül, az emberi méltósághoz szorosan kapcsolódó, egyéb nevesített jog sérelme is megállapítható.

Összességében tehát az Alaptörvény értelmezése során is irányadó az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata, mely szerint „az alkotmányi tilalom elsősorban az alkotmányos alapjogok tekintetében tett megkülönböztetésekre terjed ki. Abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem az emberi vagy az alapvető állampolgári jogok tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti” (70/2009. (VI. 30.) AB határozat).

Ez az alapvetés az Alaptörvény hatályba lépésével legfeljebb annyiban változott, hogy „a törvény előtt mindenki egyenlő” abszolút parancs alaptörvényi szintre emelésével az általános megkülönböztetési tilalom nevesítve is alapjogi szintre emelkedett.

A két megközelítés közötti különbségtétel azért indokolt, mert az Alkotmánybíróság a korábbi gyakorlatában más oldalról közelítette meg az alapjogok sérelmével járó diszkriminációt és az alapjogot nem érintő diszkriminációt. Míg az alapjogsértés esetén a szükségesség-arányosság teszt vezetett eredményre, a nem alapjogsértő diszkrimináció esetén az megkülönböztetés indokoltságát kellett vizsgálni.

Jelen ügyben a Kúria ítélete az alapjogi szintre emelt törvény előtti egyenlőséget sérti, de ugyanakkor az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében meghatározott hátrányos megkülönböztetés tilalmába is ütközik, mivel a megkülönböztetés az indítványozók emberi

méltóságát, illetve a szintén alapjogi szintre emelt, a munkavállalók méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jogát (Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdés) sérti.

Az Alkotmánybíróság a gyakorlatában érvényesülő elveket a jogalkotásra tekintettel állapította meg. Nyilvánvaló azonban, hogy a diszkrimináció-tilalom Alkotmánybíróság által kidolgozott alapvetéseinek a jogalkalmazásban, azaz a bíróságok döntéseiben is érvényesülni kell. Mivel jelen alkotmányjogi panasz elsősorban a Kúria ítéletét mint bírósági döntést támadja, azt kell megvizsgálni, hogy az egyébként a hátrányos megkülönböztetés tilalmába nem ütköző szabály a Kúria ítélete nyomán hátrányos megkülönböztetéshez vezetett-e.

Az alaptörvény-ellenesség vizsgálata

Bár jelen ügyben van nevesített, megsértett alapjog (törvény előtti egyenlőség, munkavállalók joga a méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételekhez.), így akár a szükségesség-arányosság teszt is alkalmazható lenne, jelen ügyben álláspontom szerint elsősorban mégis azt kell megvizsgálni, hogy a Kúria ítélete hátrányos megkülönböztetéshez vezetett-e és ha igen, van-e annak alkotmányos indoka.

A hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos elemzés alkalmával tisztázni kell, hogy

- melyik személyi kör érintett,
- miben áll a megkülönböztetés,
- mi a megkülönböztetés következménye,
- és a megkülönböztetésnek van-e alkotmányos indoka.

a) Személyi kör

A 49/1991 (IX. 27.) AB határozat kifejtette, hogy a „vizsgált kérdésekben központi elem annak megállapítása, hogy a szabályozási koncepció szempontjából mit kell csoportnak tekinteni”.

Jelen ügyben csoportnak az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió Magyar Kontingens állományát kell tekinteni. Ez a szolgálati viszony szempontjából homogén csoport, melyen belül természetesen rendfokozatok, beosztások és ennek megfelelően eltérő javadalmazás alapján ugyan lehet különböző differenciálást alkalmazni a csoport tagjaira vonatkozóan, azonban a devizaellátmányra való jogosultság szempontjából a csoport tagjai egymással összehasonlítható helyzetben vannak.

b) A megkülönböztetés

A csoporton belül a különbség a törzstisztek és a kontingens egyéb tagjai között áll fenn. A törzstisztek a Magyar Honvédségtől nem kaptak devizaellátmányt, a kontingens többi tagja kapott. A különbségtétel tehát a kontingens egyes tagjainak a Magyar Honvédség által juttatott jövedelemben mutatkozik meg.

A Kúria ítélete alapján a Magyar Honvédség jogszerűen járt el akkor, amikor az indítványozó törzstisztek részére nem állapított meg devizaellátmányt. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a Kúria értelmezésében a törzstiszteknek nem jár devizaellátmány, a kontingens többi tagjának azonban jár.

A törzstisztek és a kontingens többi tagjának járó juttatások összehasonlítását az alábbi táblázat mutatja be:

ELLÁTÁNY MEGNEVEZÉSE	UNFICYP MAGYAR KONTINGENS TAGJA (TÖRZSTISZTEK KIVÉTELÉVEL)	UNFICYP MAGYAR KONTINGENS TÖRZSTISZT
Élelmezési ellátás	Térítésmentes (ENSZ biztosítja)	MSA (ENSZ biztosítja)
Elhelyezési ellátás	Térítésmentes (ENSZ biztosítja)	MSA (ENSZ biztosítja)
Szolgálat ellátásával kapcsolatos egyéb költségek (Pl. munkába járás, mosatás)	Térítésmentes (ENSZ biztosítja)	MSA (ENSZ biztosítja)
Külföldinapidíj- kiegészítés (8,5 €/nap)	nem	3 fő igen 3 fő nem
Alapdevizaellátmány	Igen	Nem
Devizaellátmány- kiegészítés	Igen	Nem
Vezetői devizaellátmány-pótlék	Igen	Nem
Devizaellátmány alapján számított magasabb nyugdíjjárulék	Igen	Nem
Különleges igénybevételi pótlék	Igen (devizaellátmányba beépítve)	Nem
Recreational Allowance (ENSZ által biztosított pénzbeli juttatás)	Igen	Nem
Daily Allowance (ENSZ által biztosított pénzbeli juttatás)	Igen	Nem
Welfare támogatás (ENSZ által biztosított pénzbeli juttatás)	Igen	Nem

c) A megkülönböztetés következménye

A kontingens tagjai közötti belső aránytalanság

A Kúria ítélete a Magyar Honvédség által alkalmazott megkülönböztetést jogszerűnek tartotta. Ez a jogértelmezés pedig oda vezetett, hogy a törzstisztek teljes pénzbeli ellátása lényegében nem nőtt, miközben a feladatuk ellátásával kapcsolatban felmerült költségeik jelentősen növekedtek. Összességében tehát a törzstisztek ellátása (még a napidíj-

kiegészítésben részesülőknek is) nem csak a korábbi ellátásukhoz képest csökkent, hanem a kontingens táborban elhelyezett tagjait megillető ellátáshoz képest is.

A kontingens többi tagja az ENSZ-től megkapta természetben a létfenntartáshoz kapcsolódó szolgáltatásokat, és ezen felül devizaellátmányban részesült, az indítványozók a létfenntartáshoz szükséges szolgáltatásokat az MSA-ból fedezték, és az MSA-ra tekintettel devizaellátmányban nem részesültek a Magyar Honvédségtől. Tehát amíg a kontingens többi tagja jövedelme egy részét meg is tudta takarítani, addig az indítványozók az MSA-ból a létfenntartásukhoz feltétlenül szükséges napi kiadásokat fedezték, devizaellátmányt pedig nem kaptak.

Adott esetben olyan helyzet is előállhatott, hogy egy magasabb rendfokozatú törzstiszt a kiküldetés alatt összességében csekélyebb ellátásban részesült, mint a kontingens egy alacsonyabb rendfokozatú, nem törzstiszt tagja. Ez egy olyan hierarchizált szervezetben, mint a honvédség, értelemszerűen feszültségekhez vezetett, és a törzstisztek emberi méltóságát sértette. Ennek folyományaként az állomány nem törzstiszt tagjai az alacsonyabb javadalmazás miatt vonakodtak törzstiszti csoport-besorolást elfogadni.

A b) pontban szereplő táblázatból is kitűnik, hogy a devizaellátmány megvonása a törzstisztektől nem pusztán a devizaellátmány összegére volt kihatással, hanem mindazon juttatásokra, amit a munkáltató a devizaellátmányból számolt. Példaként említhető, hogy Dr. Fejes Zsolt vezénylési parancsa (mely a per iratai közt megtalálható, tehát az eljárás anyagát képezte) arról szól, hogy őt vezetői beosztásba vezénylik. Vezetői pótlékot azonban nem kapott, mivel azt a devizaellátmányból számítják. Vele párhuzamosan az a hierarchiában alatta lévő kollégája, aki nem törzstiszti besorolást kapott, devizaellátmányban és abból számított vezetői pótlékban is részesült.

Eltérés a szolgálati nyugdíj alapjának számításakor

A javadalmazással összefügg a Kúria ítéletéből eredő hátrányos megkülönböztetés másik mozzanata. A kontingens többi tagja által a Magyar Honvédségtől kapott devizaellátmány nyugdíjjárulék alapot képező jövedelem, és mint ilyen, a szolgálati nyugdíj összegének meghatározásakor figyelembe veendő összeg. Az indítványozók által az ENSZ-től kapott MSA nem alapja a nyugdíjjárulékknak, ennél fogva a szolgálati nyugdíj összegének meghatározásakor figyelmen kívül marad.

Amennyiben tehát az indítványozóknak az MSA miatt nem jár devizaellátmány, az ellátás tényleges csökkenésén kívül további hátrányokkal is számolniuk kell. Emiatt a Kúria ítélete így nem csupán a tényleges ellátás vonatkozásában tesz indokolatlan különbséget a kontingens tagjai között, hanem **a kontingens tagjainak nyugellátásában is megjelenő diszkriminációhoz** vezet.

d) A megkülönböztetés indoka

Látható, hogy a csoport tagjai között a különbségtétel fennáll. Meg kell vizsgálni, hogy az adott különbségtétel mivel indokolható és ez az indok alkotmányos-e. A Kúria az ítélet indokolásában a Rendelet 33. § (3) bekezdésére hivatkozott. Eszerint nem jár devizaellátmány, azon kiküldötteknek, akiknek „a külföldi pénzügyi ellátását közvetlenül a béketámogató műveletet irányító nemzetközi szervezet biztosítja”. Azaz az ENSZ által az indítványozóknak fizetett MSA-t a nemzetközi szervezet által az indítványozóknak biztosított pénzügyi ellátásnak minősítette, függetlenül annak rendeltetésétől: „A bíróságok jogellenesen állapították meg, hogy az MSA nem minősül pénzügyi ellátásnak. Ez ugyanis az ellátás

formája, melyet nem lehet a rendeltetése alapján másként minősíteni. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra helyesen hivatkozott, hogy R. természetbeni és pénzbeli ellátási formákat használ, nem ismeri a >>természetbeni ellátás megváltásaként juttatott ellátás<< fogalmát. Az MSA pénzbeli juttatási forma, amely a kiküldött békefenntartók külföldön történő napi létfenntartásának biztosítását szolgálja, és azt a béketámogató műveletet irányító nemzetközi szervezet biztosítja. Ezért a R. 33. § (3) bekezdés rendelkezései a felperesekre irányadóak, melyeket az alperesi munkáltatónak jogszabály rendelkezése folytán kötelező alkalmaznia” (Kúria ítélete 11. oldal).

A Kúria a Rendelet 33. § (3) bekezdését az (1) és (2) bekezdés figyelmen kívül hagyásával alkalmazta, ami az indítványozók hátrányos megkülönböztetéséhez vezetett. A Rendelet 33. § (1) bekezdése felsorolja azokat a szolgáltatásokat, amiket a kiküldöttek természetben kapnak meg. Ide tartozik az ételmezés, elhelyezés, az egészségügyi ellátás, a ruházat, a fegyverzet és az egyéb felszerelés. A (2) bekezdés pedig a devizaellátmányra való jogosultságot rögzíti, azaz az (1) bekezdésben foglalt természetbeni ellátáson felüli pénzbeli ellátást. A devizaellátmány fogalmát a Rendelet 3. § m) pontja határozza meg: „a tartós külföldi szolgálatot teljesítők és tartós külföldi tanulmányokat folytatók részére a külföldi tartózkodással összefüggésben felmerült többletkiadásokhoz és költségekhez való hozzájárulás céljából külföldi pénznemben folyósított juttatás”. Ez a Rendelet 33. § (1) bekezdésével összhangban értelmezve azt jelenti, hogy az (1) bekezdésben meghatározott és természetben biztosított juttatásokon felüli „többletkiadásokat és költségeket” a devizaellátmány biztosítja. Alapesetben tehát a kiküldöttek ellátása az (1) és a (2) bekezdésben foglaltak összességéből áll. Ehhez képest a (3) bekezdést csak úgy lehet értelmezni, hogy abban az esetben, ha az (1) és (2) bekezdésben foglaltakat a nemzetközi szervezet pénzben biztosítja, akkor a kiküldött a Magyar Honvédségtől nem az (1) és (2) bekezdésben meghatározott juttatásokat, hanem – az ENSZ-től kapott összeg függvényében – a Rendelet 37/A. § szerinti napidíj-kiegészítést kap. Az Rendelet ilyen értelmezése az MSA és a napidíj-kiegészítés perben feltárt mértékének figyelembe vételével nem ütközött volna a hátrányos megkülönböztetés tilalmába. Mivel az MSA csak az (1) bekezdésben foglaltakat fedező összeg (az MSA mértéke a misszió táborán kívüli elhelyezés ciprusi költségeihez van igazítva), a (2) bekezdésben meghatározott devizaellátmány kifizetése nem tagadható meg.

A Kúria tehát azzal indokolta a megkülönböztetést, hogy az indítványozók részesülnek MSA-ban, míg a kontingens többi tagja nem. Ebben a körben viszont nem lehetett volna eltekinteni az MSA tényleges funkciójától, rendeltetésétől. Az MSA mind az ENSZ Közgyűlésének A/C.5/61/L.49. számú határozata, mind az ENSZ Békefenntartó Műveletek Főosztálya 2007-UNHQ-011458 számú irata (9/A/3. számú peres irat) alapján egyértelműen az addig természetben biztosított ellátások pénzbeli megváltására szolgált. Ez utóbbi irat 6. d. pontja kifejezetten előírja, hogy a küldő (misszióban résztvevő) tagállam továbbra is felelős a törzstisztek nemzeti pénzügyi ellátásáért. Az MSA mint pénzbeli juttatás nem indokolhatja a devizaellátmány megszüntetését.

Az, hogy a csoporton (a kontingens tagjain) belül egyes személyek elhelyezése nem a misszió táborában, hanem azon kívül történt meg, illetve ezzel összefüggésben az, hogy a csoporton belül egyes személyek nem természetben, hanem pénzben kapták meg ugyanazt az ellátást, nem indokolhatja a hátrányos megkülönböztetést. ***Az elhelyezésbeli különbség és az ENSZ-től kapott ellátás formája közötti különbség alkotmányosan nem indokolhatja a Magyar Honvédségtől kapott juttatások eltérő mértékét.***

Bár a Kúria ítélete ezt kifejezetten nem rögzíti, a perben felmerült, hogy a devizaellátmány megszüntetésének indoka az, hogy a törzstisztek ne részesüljenek kettős ellátásban, azaz ugyanazoknak a kiadásoknak a fedezésére a törzstisztek ne kapjanak két forrásból juttatást. Ez

alapja lehetne a devizaellátmány megszüntetésének, ha nem vezetne az ellátás csökkenéséhez. Mivel a kontingens többi tagja természetbeni ellátásban is és devizaellátmányban is részesült, és az nem minősült kettős ellátásnak, ezért a természetbeni ellátást helyettesítő pénzbeli ellátás és a devizaellátmány együttes juttatása sem minősülhet kettős ellátásnak. Ezzel függ össze az, a perben többször hangoztatott felperesi érvelés, hogy a Rendelet 37/A. § (1) bekezdésben foglaltak kizárják azt, hogy az MSA miatt a devizaellátmány helyett napidíj-kiegészítést alkalmazzanak. A kettős ellátásról ugyanis éppen akkor lehetne szó, ha az MSA olyan, az ENSZ által biztosított pénzbeli juttatás lenne, amit az ENSZ hivatalosan igazol a Magyar Honvédség felé, összege pedig – a megnövekedett kiadásokat is figyelembe véve – alkalmas lenne a devizaellátmány kiváltására. Mivel azonban az MSA-t az ENSZ kifejezetten csak a természetbeni ellátás helyébe lépő juttatásnak tekinti, erről nem is ad hivatalos igazolást a Magyar Honvédség részére. A Rendelet 37/A. § (1) bekezdésében szereplő azon kitétel, hogy „a kiküldött részére közvetlenül fizetett pénzbeli ellátás havi (az illetékes pénzügyi ellátó szerv részére hivatalosan igazolt) összege”, az MSA esetében nem is érvényesül, hiszen az ENSZ által a kiküldötteknek fizetett MSA összegét az ENSZ hivatalosan nem igazolja a Magyar Honvédség részére.

Nincs alkotmányos indoka annak sem, hogy a kontingensen belül szolgáló törzstisztek ugyanazon szolgálati időre kisebb nyugdíjjal számoljanak, mint a kontingens többi tagja. Ez a jövedelemben megjelenő különbségtétel természetes velejárójaként azt eredményezi, hogy adott esetben egy magasabb rendfokozatú törzstiszt ugyanannyi szolgálati idővel kevesebb szolgálati nyugdíjban részesül, mint a kontingens alacsonyabb rendfokozatú, nem törzstiszt tagja.

A megkülönböztetés jogszerű, az Alaptörvénnyel összhangban lévő indoka lehetne a pozitív diszkrimináció. Arra azonban nem merült fel adat, hogy a kontingens törzstiszteken kívüli többi tagját miért kellene előnyben részesíteni. A Kúria ítélete az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésében foglaltaknak nem felel, nem is felelhet meg.

Alapjogi teszt

A vizsgálat abból az alapfeltevésből indul ki, hogy a Kúria által alkalmazott szabályok nem ellentétesek az Alaptörvénnyel, csupán a Kúria jogértelmezése, azaz a Kúria ítélete eredményezett Alaptörvény-ellenességet. Ebben a körben az alapjogsérelemmel együtt járó hátrányos megkülönböztetés elemzése során az Alkotmánybíróság által kialakított és az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében is fellelhető alapjog-védelmi teszt annyiban alkalmazható, hogy meg kell állapítani: a Kúria döntése nyomán van-e olyan másik alapjog, alkotmányos érték, aminek védelme érdekében a megkülönböztetés szükséges és a megkülönböztetés arányos-e az elérni kívánt céllal. A bíróság a jogszabályt az Alaptörvénynek megfelelően köteles értelmezni, az Alaptörvénnyel nem ellentétes jogszabály értelmezése nem vezethet Alaptörvény-ellenes helyzet kialakulásához, azaz a bíróság döntése nyomán nem alakulhat ki olyan helyzet, ami a jogalanyok hátrányos megkülönböztetését jelenti.

Természetesen az indítványozóknak nem ahhoz van Alaptörvényben biztosított joga, hogy a külföldi kiküldetés során devizaellátmányban részesüljön, hanem ahhoz, hogy az Alaptörvénynek megfelelő jogszabályok alkalmazása során a törvény előtti egyenlőséget tartsák tiszteletben és a munkavállalóknak biztosítsák a méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételeket.

A „törvény előtt mindenki egyenlő” általános megkülönböztetési tilalommal szemben a Kúria ítélete nem hoz fel olyan alapjogot, amelynek érdekében az indítványozók alapjoga

korlátozható lenne. Ennélfogva a korlátozás szükségességének és arányosságának a kérdése fel sem merül.

Az alapvető jogok megsértése

A fentiek alapján megállapítható, hogy a **Kúria ítélete megkülönböztette a kontingens különböző tagjait, és ennek folytán az indítványozók hátrányosabb helyzetbe kerültek, mint a kontingens nem törzstiszt tagjai.** Ennek a hátrányos megkülönböztetésnek nincsenek alkotmányos indokai. A Kúria alaptörvény-ellenesen alkalmazott hátrányos megkülönböztetést, és megsértette az indítványozóknak az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében, a XVII. cikk (3) bekezdésében meghatározott alapvető jogait.

A törvény előtti egyenlőség elve megkövetelte volna, hogy az indítványozók ne kerüljenek hátrányosabb helyzetbe, mint a kontingens nem törzstiszt tagjai. Önmagában a törzstisztek elhelyezésének megváltozása, és emiatt az, hogy a korábbi természetbeni ellátás helyett a megváltozott elhelyezési módnak megfelelő pénzbeli ellátásban részesülnek, nem róható fel az indítványozóknak. A jövedelmük szempontjából nem kerültek előnyösebb helyzetbe, mint a kontingens többi tagja, így az, hogy a Magyar Honvédség a devizaellátmányt tőlük megvonta, a törvény előtti egyenlőség elvébe ütközik.

A Kúria ítélete ezektől függetlenül sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében megfogalmazott, hátrányos megkülönböztetés tilalmát, mivel a Kúria ítélete nyomán Magyarország nem biztosítja az indítványozóknak „egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül” az említett alapvető jogokat és az emberi méltósághoz való jogot. Nyilvánvaló, hogy a honvédségen belül a kontingens többi tagjához képest méltánytalan helyzetbe kerültek a törzstisztek. A honvédség rendszerében a Hjt.-n is átívelő rendező elv, hogy a magasabb rendfokozat magasabb jövedelemmel jár együtt. Ez része annak a „szigorú függelmi rendnek”, ami Hjt. 3. és 4. §-ában is kifejezésre jut. **Amikor a Magyar Honvédség alacsonyabb szintű ellátást nyújt egy magasabb rendfokozatú tisztnek, mint egy – ugyanolyan helyzetben lévő – alacsonyabb rendfokozatúnak, akkor sérül az állomány egy csoportjának emberi méltósága, egyszersmind az indítványozóknak nem biztosít a méltóságukat tiszteletben tartó munkafeltételeket.** A méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételek követelménye ugyanis az arányos, az állomány többi tagjához képest indokolatlanul nem eltérő ellátást is magába foglalja. Itt szükséges megjegyezni azt is, hogy miközben a devizaellátmány mértéke függ a rendfokozattól, az MSA mértéke független attól.

Az imént kifejtettek igazak a törzstisztek szolgálati nyugdíjában megmutatkozó hátrányos megkülönböztetésre is.

Megjegyzést érdemel, hogy a Hjt. 6. §-a külön is kiemeli a hátrányos megkülönböztetés tilalmát: „A szolgálati viszonytal kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani”. Ennek, valamint az Alaptörvény rendelkezéseinek fényében a Hjt. 3. § (2) bekezdésében foglalt azon rendelkezést, mely szerint az állomány tagja a szolgálati viszonyból fakadó köteleit „egyes alapjogai korlátozásának elfogadásával teljesíti”, nyilvánvalóan nem vonatkozhat a hátrányos megkülönböztetésre.

IV.

Az alkalmazott jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangja az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján

Jelen alkotmányjogi panasz abból az alapfeltevésből indul ki, hogy a Kúria által alkalmazott jogszabályok nem ellentétesek az Alaptörvénnyel, a Kúria azonban ezen jogszabályokat alaptörvény-ellenesen alkalmazta.

Mivel az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz-eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját is vizsgálhatja, indokoltnak tartom az ezzel kapcsolatos érveket megfontolásra ajánlani.

Amennyiben a Tisztelt Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria a jogszabályokból egyenesen következő ítéletet hozott, kérem annak megvizsgálását, hogy a jogszabályok nem ellentétesek-e az Alaptörvénnyel.

Amennyiben a Hjt. és a Rendelet szabályait valóban úgy kell értelmezni, ahogyan azt a Kúria tette, akkor a Rendelet 33. §-ának (3) bekezdése sérti az indítványozók II. fejezetben felsorolt alapvető jogait. Ezzel kapcsolatban ehelyütt csak utalok a III. fejezetben felhozott érvekre azzal, hogy ebben az esetben a hátrányos megkülönböztetés nem (elsősorban) a Kúria ítéletéből ered, hanem a Kúria által alkalmazott jogszabályokból.

A Rendelet Alaptörvény-ellenességének vizsgálatához kapcsolódóan indokolt kitérni a Rendelet és a Hjt. viszonyára. A Hjt. 125/A. §-a kimondja, hogy az állomány tagjai a békefenntartó műveletekben való részvétel időtartamára devizaellátmányra jogosultak. A devizaellátmánynak a szolgálatteljesítés körülményeitől – a fizikai és pszichikai igénybevételtől, az éghajlati viszonyoktól és a biztonsági helyzettől (a veszélyesség mértékétől) – függő összegét külön jogszabály állapítja meg. A nemzetközi katonai megfigyelői és szaktanácsadói feladatokat ellátók részére – egyes missziókban – külön jogszabály napidíj-kiegészítést állapíthat meg. A Hjt. 287. § (2) bekezdése ezzel összefüggésben felhatalmazza a minisztert, hogy rendeletben állapítsa meg „a külföldi szolgálattal, ezen belül különösen a műveleti területen ellátott szolgálattal, a külföldi szolgálatot teljesítők ellátásával” kapcsolatos különös jogszabályokat.

A miniszter tehát nem hozhat olyan tartalmú rendeletet, hogy az állomány bármely tagjától az a békefenntartó műveletekben való részvétel időtartamára járó devizaellátmányt megvonja. Ehhez képest a Rendelet 33. § (3) bekezdése az indítványozók devizaellátmányát megvonta, és részükre a Hjt. alapján a nemzetközi katonai megfigyelői és szaktanácsadói feladatokat ellátók esetében alkalmazható napidíj-kiegészítést állapította meg – anélkül, hogy az indítványozók napidíjban részesülnének.

A miniszter tehát a törvényi felhatalmazást túllépte, a Rendelet a Hjt.-vel ellentétes rendelkezéseket tartalmaz. Ez a Rendelet megalkotásakor is az Alkotmányba ütközött. Az Alaptörvény a 17. cikk (3) bekezdésében kimondja, hogy a Kormány tagja törvényi felhatalmazás alapján hozhat rendeletet, amely törvénnyel nem lehet ellentétes. Amennyiben egy alacsonyabb szintű jogszabály egy magasabb szintű jogszabállyal ellentétes, az a jogbiztonság elvébe, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság követelményébe is ütközik.

A jogalkotó 2010-ben észlelte, hogy ellentmondás húzódik a Rendelet és a Hjt. között, ezért a törvényt igazította a rendelet szövegéhez. Ekkor, a 2010. évi XCV. törvény egészítette ki a Hjt 125/A. §-át a (2) bekezdéssel, mely szerint: „Amennyiben az állomány tagjának *külföldi pénzbeli ellátását* a 2. § (32) bekezdés c) pontja szerinti feladatokban való részvétel időtartamára a békefenntartó műveletet irányító nemzetközi szervezet közvetlenül biztosítja, részükre külön jogszabály devizaellátmány helyett külföldi napidíj-kiegészítést állapíthat meg”.

Ezt követően a (2) bekezdést a 2011. évi CXCV. törvény módosította, így az – a törvény 2013. július 1-jei hatályon kívül helyezéséig – az alábbi szöveget tartalmazta: „Amennyiben az állomány tagjának *külföldi ellátását* a 2. § (32) bekezdés c) pontja szerinti feladatokban való részvétel időtartamára a békefenntartó műveletet irányító nemzetközi szervezet közvetlen juttatással biztosítja, részükre külön jogszabály devizaellátmány helyett külföldi napidíj-kiegészítést állapíthat meg”.

Az, hogy a Hjt.-t 2010-ben igazították a Rendelethez, önmagában is mutatja, hogy 2010 előtt a Rendelet nem volt összhangban a Hjt.-vel.

A Rendelet és a Hjt. közötti ellentmondást egyébként az ügyben elsőfokon eljáró Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is észlelte: „Ehelyütt jegyezhető meg továbbá, hogy a Hjt. 125/A §-a generális rendelkezései szerint a békefenntartó műveletekben résztvevők devizaellátmányra tarthatnak igényt. A törvény 287. § (2) bekezdése alapján a miniszter ugyan az ellátással kapcsolatos részletszabályok és feltételek további körülírására kapott felhatalmazást, a rendelet olyan értelmű jogalkalmazói interpretálása azonban, amely feltételek meghatározásán túl a békefenntartókat bizonyos esetekben egészében kizárja a devizaellátmányra jogosultak köréből, a törvény rendelkezéseivel ellentétes. Ez esetben a jogalkalmazónak a magasabb, illetve alacsonyabb rendű jogforrás viszonylatában kell ezen jogvita kérdést megítélnie. A felperesek ezen logika mentén sem lennének kizárhatók a devizaellátmányra jogosultak köréből” (elsőfokú ítélet 10-11. oldal).

Bár megítélésem szerint az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, a törvény és a rendelet ellentmondását nem oldhatta volna fel a jogforrási hierarchia alapján, hanem a régi Abtv. 38. § (1) bekezdése alapján az eljárást fel kellett volna függesztenie és az Alkotmánybíróság eljárását kellett volna kezdeményeznie.

Amennyiben a Tisztelt Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Kúria ítéletének alapját képező jogszabályhely, azaz a Rendelet 33. § (3) bekezdése Alaptörvénybe ütközik, kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság azt megsemmisíteni és a jogszabály egyedi ügyben történő alkalmazhatóságát kizárni szíveskedjék.

V.

Egyéb nyilatkozatok

A Kúria jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletét 2013. július 16-án vette át az indítványozók jogi képviselője. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott 60 napos határidő utolsó napja 2013. szeptember 14-e.

Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 27. § (1) bekezdése alapján az indítványozóktól származó ügyvédi meghatalmazásokat csatolom.

Az Abtv. 53. § (4) bekezdése és a Pp. 359/C. § (1) bekezdése alapján jelen alkotmányjogi panasz benyújtásával egyidejűleg, külön okiratban kérem az elsőfokú bíróságtól, hogy az

alkotmányjogi panaszban támadott döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig függeszse fel. Az első fokon eljáró bíróság a Pp. 359/C. § (3) bekezdése alapján a felfüggesztésről szóló jogerős végzést megküldi az Alkotmánybíróságnak, illetve az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 26. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság erről tájékoztatást is kér az elsőfokú bíróságtól.

Arra az esetre, ha az elsőfokú bíróság a Kúria ítéletének végrehajtását nem függeszti fel, kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel az első fokon eljáró bíróságot.

Álláspontom szerint jelen alkotmányjogi panaszt és az I. fejezetben említett, a jelen alkotmányjogi panasszal szorosan összefüggő tárgyban előterjesztett alkotmányjogi panaszt indokolt együttesen vizsgálni és elbírálni, ezért kérem, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság az ügyek egyesítését megfontolni szíveskedjék.

Jelen alkotmányjogi panasz az Abtv. 53. § (2) bekezdése alapján az ügyben első fokon eljáró Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál kerül benyújtásra.

Budapest, 2013. szeptember 11.

Tisztelettel:

Dr. Tóth Balázs Gergely

Ügyvédi Iroda dr. Tóth Balázs Gergely

1056 Budapest, Fővám tér 2-3. IV. em. 4. ügyvéd
tel.: 411-1834; tel/fax: 411-1835; adószám: 18119419-2-41

Dr. Tóth Balázs Gergely
ügyvéd

- Melléklet:
- 6 darab ügyvédi meghatalmazás;
 - A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.M.37/2010/47. számú elsőfokú ítélete;
 - A Székesfehérvári Törvényszék 3.Mf.21.283/2011/3. számú másodfokú ítélete;
 - A Kúria Mfv.I.10.252/2012/4. számú ítélete